

Sygn. akt IV Ca 504/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Jastrzębski

Sędziowie SO: Dorota Curzydło, Mariola Watemborska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewelina Minginowicz

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko M. B.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego
w S. z dnia 3 czerwca 2015r., sygn. akt I C 873/14

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego M. B. na rzecz powódki A. S. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 504/15

UZASADNIENIE

Powódka A. S. wniosła do Sądu Rejonowego w S. pozew przeciwko pozwanemu M. B. domagając się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w S. dnia 14.05.2004r., sygn. akt I Nc 161/03, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, w części dotyczącej kwoty 18.931,13 zł jako odsetek ustawowych za okres powyżej 3 lat wstecz, tj. za okres od dnia 14.05.2004r. (wydanie nakazu zapłaty) do dnia 18.03.2011r.

Na uzasadnienie powódka argumentowała, iż Komornik Sądowy wszczął w dniu 03.12.2008r. pod sygn. akt Km 2435/08 postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce i prowadził je do dnia 11.08.2009r., gdy wydał postanowienie o umorzeniu postępowania, które uprawomocniło się w dniu 02.09.2009r. Następnie dnia 19.03.2014r. Komornik Sądowy wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce w celu wyegzekwowania całości zadłużenia wynikającego z w/w nakazu zapłaty, w tym odsetek ustawowych za okres od 06.08.2003r., które na dzień wszczęcia tego postępowania wyniosły 29.859,62 zł.

Powołując się na treść art. 840 § 1 pkt 2 kpc oraz art. 125 § 1 kc powódka podniosła zarzut przedawnienia odsetek ustawowych jako świadczeń okresowych należnych w przyszłości, co do których termin przedawnienia wynosi lat 3. Wywodziła, że w stosunku do odsetek zasądzonych od dnia wymagalności do dnia wydania nakazu, zastosowanie

znajduje 10-letni termin przedawnienia, zaś w stosunku do odsetek zasądzonych od dnia następnego od wydania nakazu zapłaty, termin przedawnienia wynosi 3 lata.

Pozwany M. B. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Zarzucił, że toczyła się jeszcze jedna egzekucja – w sprawie o sygnaturze IV Km 2282/04, umorzona dnia 11.01.2005r.

Pozwany podniósł, że trzyletni okres przedawnienia liczony od daty wydania postanowienia o umorzeniu egzekucji w sprawie IV Km 2282/04 upłynął w dniu 11.01.2008r., a zatem niezasadne jest żądanie pozwu w okresie od dnia 15.05.2004r. do dnia 11.08.2008r., przyjmując założenie, że w okresie tym komornik nie wyegzekwował żadnej należności objętej tytułem wykonawczym. Niezasadnym jest także żądanie pozwu w okresie od daty wszczęcia egzekucji w sprawie Km 2435/08 do 18.03.2011r., ponieważ między datą końcową zakończenia tej egzekucji a datą końcową żądania pozwu nie upłynęły jeszcze trzy lata. Pozwany wskazał przy tym, że odsetki ustawowe naliczane są każdego dnia, a więc wynikający z art. 125 § 1 kc okres przedawnienia odsetek objętych orzeczeniem sądowym winien obejmować oddzielnie każdy z dni narastania tych odsetek.

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 2015r. Sąd Rejonowy pozbawił wykonalności w stosunku do powódki A. S. tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego przez Sąd Rejonowy w S. dnia 14.05.2014r. w sprawie INc 161/03, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w części obejmującej zasądzone w nim odsetki ustawowe za okres od 1.07.2004r. do dnia 18.03.2011r., oddalając powództwo w pozostałym zakresie i ustalając, że powódka ponosi koszty procesu w (...) % a pozwany ponosi te koszty w(...) %, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu.

Sąd Rejonowy zgodził się ze stanowiskiem powódki, iż doszło do upływu trzyletniego terminu przedawnienia odsetek należnych za okres od dnia 1 lipca 2004r. (data uprawomocnienia się nakazu zapłaty tj. 30.06.2004r.) do dnia 18.03.2011r. Złożenie bowiem przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji w sprawie Km 289/14 przerwało bieg przedawnienia w stosunku do ustawowych odsetek za opóźnienie za trzy lata wstecz tj. odsetek należnych od dnia 19.03.2011r.

Z takim rozstrzygnięciem sprawy nie zgodził się pozwany wnosząc apelację, w której zarzucając naruszenie art. 840 § 1 k.p.c. w związku z art. 125 § 1 k.c., zaskarżył wyrok w punkcie(...) i wniósł o zmianę wyroku w części tj. w zakresie pkt (...) w ten sposób, by pozbawienie wykonalności w stosunku do powódki tytułu wykonawczego w części obejmującej zasądzone w nim odsetki ustawowe dotyczyło jedynie okresu od dnia 9.02.2008r. do dnia 2.12.2008r.

Dodatkowo, w przypadku gdyby zarzuty i wnioski apelacji okazały się niezasadne, pozwany złożył zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zawarte w pkt(...) zaskarżonego wyroku, zarzucając naruszenie art. 102 k.p.c. oraz art. 103 k.p.c. i wnosząc o zamianę rozstrzygnięcia w tym zakresie, w ten sposób, że pozwany nie byłby obciążony kosztami procesu, zaś w przypadku nieuwzględnienia wniosku, o którym mowa wyżej, o obciążenie powódki kosztami procesu.

Wyrokiem z dnia 6.11.2015r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c., uznając apelację pozwanego za bezzasadną oddalił ją, zasądając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Z uwagi na treść art. 387 § 2¹ k.p.c., który stanowi, że jeżeli sąd nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, Sąd Okręgowy ograniczy się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej swojego rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu Okręgowego – wbrew zarzutom apelacji, nie doszło w przedmiotowej sprawie do naruszenia przepisu art. 840 § 1 k.p.c. w zw. z art. 125 § 1 k.c.

Art. 125 § 1 k.c. stanowi, że roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju (...) przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenie okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Mając powyższe na uwadze, rację należy przyznać sądowi I instancji, że świadczenie okresowe – odsetki – należne pozwanemu od powódki w oparciu o prawomocny nakaz zapłaty wydany w sprawie INc 161/03 - od dnia uprawomocnienia się tego nakazu tj. od dnia 1.07.2004r. do dnia 18.03.2011r., wobec podniesionego przez powódkę skutecznego zarzutu uległo przedawnieniu, w związku z czym pozwany nie może go obecnie egzekwować w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym.

Wszczynane poprzez pozwanego w 2004r. i w 2008r. postępowania egzekucyjne, zgodnie z treścią art. 123 § 1 k.c. przerwały bieg przedawnienia i bieg ten rozpoczął się na nowo z momentem zakończenia postępowań egzekucyjnych. Postępowanie egzekucyjne wszczęte w 2008r i prowadzone przez Komornika pod sygnaturą akt Km 2435/08 zostało zakończone postanowieniem Komornika o umorzeniu egzekucji wydanym w dniu 11 sierpnia 2009r., postanowienie to uprawomocniło się w dniu 5.09.2009r., od tej też daty należy liczyć termin trzyletniego przedawnienia odsetek należnych wierzycielowi M. B..

Skoro wierzyciel kolejny – trzeci wniosek egzekucyjny złożył dopiero w dniu 19.03.2014r. uznać należy, że nie zadbał on należycie o to, by przerwać bieg w/w terminu przedawnienia i tym samym dopuścił do przedawnienia ustawowych odsetek za okres poprzedzający datę 19.03.2011r. Inna argumentacja dotycząca wyliczenia upływu terminu potrzebnego do przyjęcia przedawnienia nie znajduje żadnej argumentacji. Wobec powyższego zasadnie Sąd Rejonowy powołując się na przepisy kodeksu cywilnego – art. 123-125 uznał, że doszło do przedawnienia stwierdzonej tytułem wykonawczym wierzytelności w zakresie dotyczącym ustawowych odsetek należnych wierzycielowi od dnia uprawomocnienia się wydanego przeciwko powódce nakazu zapłaty w sprawie INc 161/03 do dnia 18.03.2011r.

Skoro zatem powódka skorzystała skutecznie z zarzutu przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu, w oparciu o treść art. 840 § 1 kodeksu postępowania cywilnego, mogła ona domagać się w drodze powództwa, pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Brak jest także podstaw do uznania, że Sąd I instancji w niewłaściwy sposób rozstrzygnął o kosztach procesu, ustalając, że powódka ponosi koszty procesu w (...)a pozwany ponosi te koszty w(...)%. Sąd I instancji nie miał bowiem podstaw do uznania, że w przedmiotowej sprawie winien znaleźć zastosowanie art. 102 k.p.c. czy też 103 k.p.c. Wbrew twierdzeniom pozwanego to, że powódka w pozwie nie wskazała, iż oprócz dwóch postępowań egzekucyjnych wszczynanych przez dłużnika (w 2008r. i 2014r.) toczyło się jeszcze jedno postępowanie egzekucyjne, zainicjowane wnioskiem wierzyciela z 2004r. nie miało żadnego wpływu na wynik postępowania. Okoliczność powyższa nie może stanowić podstawy do przyjęcia, że powódka swoim niewłaściwym czy też niesumiennym postępowaniem wywołała powstanie kosztów procesu. Sam fakt, że wierzyciel dysponował tytułem wykonawczym w postaci prawomocnego nakazu zapłaty, który stanowił podstawę egzekucji, dawał dłużnicze powód do niezwłocznego wytoczenia powództwa opozycyjnego, uniemożliwiającego zaspokojenie się wierzyciela. Brak jest podstaw do uznania, że w takiej sytuacji powódka winna w odrębnym trybie i na odrębnych zasadach złożyć pozwanemu oświadczenie woli (zarzut) dotyczący przedawnienia. Znamienne jest natomiast to, że pozwany pomimo otrzymania odpisu pozwu zawierającego zarzut przedawnienia roszczenia, w odpowiedzi na pozew z dnia 2.06.2014r. wniósł o oddalenie powództwa.

Mając na uwadze powyższe brak jest podstaw do obciążania powódki kosztami procesu w oparciu o treść art. 103 k.p.c.

Brak jest także podstaw do uznania, że pozwany w oparciu o zasadę słuszności wynikającą z treści art. 102 k.p.c. nie powinien być obciążony kosztami procesu w sprawie.

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego statuuja zasadę, że wynik procesu decyduje o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Jednocześnie jednak ustawodawca przyznaje sądom pewną swobodę w zasądzaniu zwrotu kosztów

procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.) sprzeciwiają się względy słuszności, zawarte w treści art. 102 k.p.c. Ta ostatnia zasada, będąca wyjątkiem stanowiącym wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, nie podlega wykładni rozszerzającej. Podzielić należy w tym miejscu wyrażony w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym ustawodawca pozostawił swobodnej ocenie sądu stwierdzenie, czy w okolicznościach konkretnej sprawy zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, a sposób korzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i to do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Kwestia „szczególnie uzasadnionych wypadków” jest ocenna, albowiem omawiany przepis nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, a komentatorzy k.p.c. wskazują, że do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te powinny być ocenione przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (T. Ereciński i inni, Komentarz do k.p.c., t. I, str. 245, Wyd. Prawnicze, W-wa 2001). W orzecznictwie Sądu Najwyższego do kręgu tych okoliczności zalicza się charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu, np. nieuwzględnienie roszczenia ze stosunku pracy z powodu prekluzji (orz. SN z 5.12. (...), III PRN 78/67, OSN 1968, Nr 11, poz. 185), wygórowane żądania o zadośćuczynienie, którego określenie zależy od oceny sądu, a powodowie są subiektywnie przekonani o jego zasadności, ciężką sytuację strony przegrywającej (orz. SN z 17.11.1972r., I PR 423/72, OSN 1973, Nr 7-8, poz. 138), oddalenie roszczeń powoda na podstawie art. 5 k.c. W gestii zatem sądu stosującego ten przepis pozostaje ocena, co do jego zastosowania.

Na osobie oczekującej zwolnienia z poniesienia kosztów procesu ciąży jednak obowiązek wykazania, że spełniła ona przesłanki wskazane w art. 102 k.p.c. Innymi słowy, strona ubiegająca się o zwolnienie od kosztów procesu ma obowiązek dowieść, iż zachodzą przesłanki uprawniające sąd do zastosowania art. 102 k.p.c., czyli „uzasadnione okoliczności”, które mają być ponadto „szczególne”, a więc wyjątkowe - w takim właśnie znaczeniu zasługujące na uwzględnienie, skoro strona postępowania, na korzyść której zapadło rozstrzygnięcie, ma nie otrzymać zwrotu poniesionych przez siebie kosztów (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2011 r., II PZ 9/11 – za pośrednictwem Systemu (...) Prawnej L.).

Zważyć należy, że w rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, że pozwany przegrał proces i co do zasady, na podstawie art. 98 k.p.c., powinien był zwrócić stronie przeciwnej – powódce jego koszty.

Zauważyć przy tym należy, że powódka – reprezentowana w sprawie przez fachowego pełnomocnika brała czynny udział w sprawie - była obecna na wyznaczonych w sprawie terminach rozprawy. Nie można zatem powódce i jej pełnomocnikowi zarzucić niedziałania w sprawie lub też niedokładania należytej staranności w wykonywaniu obowiązków pozwanego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w świetle przytoczonych okoliczności uznać należy, że brak jest podstaw do przyjęcia, że w przedmiotowej sprawie zaszyły szczególnie uzasadnione okoliczności, pozwalające na zastosowanie art. 102 k.p.c. i nie obciążenie pozwanego należnymi powódce kosztami.

Pozwany nie wykazał przy tym, aby był osobą ubogą, którą z uwagi na stan materialny należy zwolnić z obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi – jak wynika z oświadczenia pozwanego złożonego na rozprawie w dniu 9 stycznia 2015r. otrzymał on od powódki w toku trzeciego postępowania egzekucyjnego kwotę ponad 30.000 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

O kosztach postępowania za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., 108 k.p.c. w zw. z § 6 ust.5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (teks jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 490).